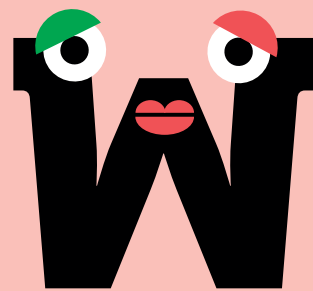

Strategisch Plan
Geletterdheid 2017-2024

Acties en engagements

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Strategisch Plan Geletterdheid

acties en engagementen

De acties en engagementen onder dit Actieplan concretiseren de strategische en operationele doelstellingen, opgetekend in het Strategisch Plan Geletterdheid 2017-2024, dat door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd op 15 september 2017. Alle engagementen werden in samenspraak en met goedkeuring van de partners neergeschreven. Dit betekent dat iedere partner vermeld bij de acties, bij de uitoefening van zijn kerntaken en binnen zijn verantwoordelijkheden, de engagementen uitvoert.

De looptijd van het Strategisch Plan Geletterdheid bedraagt 7 jaar. Daarom zijn de engagementen flexibel. Dit wil zeggen dat afgeronde engagementen uit het Actieplan geschreven kunnen worden. Maar er kunnen ook nieuwe engagementen in worden opgenomen. Hierdoor biedt het Actieplan de mogelijkheid in te spelen op maatschappelijke veranderingen, nieuwe trends,... Dit stelt ons tevens in de mogelijkheid nieuwe partners op te nemen binnen het Strategisch Plan Geletterdheid.

Alle acties en engagementen zijn er op gericht (1) de geletterdheid te verhogen van en (2) de maatschappij meer toegankelijk te maken voor laaggeletterden en mensen met geletterdheidsnoden. Met de doelgroep van laaggeletterden richten we ons tot de groep die lager scoort dan niveau 2 op de schaal die bij PIAAC wordt gebruikt voor geletterdheid en gecijferdheid (de benchmark voor functionele geletterdheid). Maar daarnaast sluiten we ook de doelgroep die tussen niveau 2 en niveau 3 scoort niet uit. Deze doelgroep beschikt over heel wat vaardigheden, maar heeft ook nog geletterdheidsnoden waarop ingespeeld moet worden.

Het is aangewezen bij onderstaande acties en engagementen steeds de kritische succesfactoren (die werden opgenomen in het Strategisch Plan Geletterdheid 2017-2024) in acht te nemen. Deze zijn:

- Structurele samenwerking en horizontaal beleid;
- Efficiënte inzet van middelen;
- Sensibilisering en informeren;
- Heldere en toegankelijke communicatie
- Geletterdheid integreren en contextualiseren;
- Professionalisering;
- Onderzoek.

Eenzijds streven we ernaar al het geletterdheidsaanbod zo functioneel en geïntegreerd mogelijk te maken*. Daarnaast is het belangrijk om de engagementen, en het geletterdheidsaanbod dat hieruit zal voortkomen, uit te voeren in afstemming

* Internationaal onderzoek wijst uit dat volwassenen het beste leren wanneer er binnen opleidingsprogramma's ruimte is om levensechte en relevante taken uit te voeren, wanneer de leerinhouden als relevant en rechtstreeks toepasbaar worden ervaren in functie van de taken die deze volwassenen ook in het dagdagelijkse leven moeten kunnen uitvoeren, op hun werk, in het gezin, in de vrije tijd... (o.a. Knowles, 1983; Long, 1991; Illeris, 2011). Het leren moet met andere woorden functioneel zijn en bijdragen aan de doelen die volwassenen willen bereiken

met het impactbeleid van het Netwerk Basiseducatie en rekening houdend met de specifieke context, mogelijkheden en noden van de lokale werkingen van de partners.

De partners binnen dit actieplan engageren zich om halfjaarlijks bijeen te komen in de Stuurgroep van het Strategisch Plan Geletterdheid, in functie van de opvolging en monitoring van de acties en engagementen.

Strategische doelstelling 1

We zorgen voor een significante toename van het aantal jongeren dat het secundair onderwijs verlaat met voldoende geletterdheidscompetenties, opdat zij zelfstandig kunnen functioneren en participeren in de samenleving en zich persoonlijk kunnen ontwikkelen en bijleren.

Operationele doelstelling

Op basis van de aanbevelingen uit het onderzoek 'Onderzoek naar verklaringen voor de peilingsresultaten Project Algemene Vakken (PAV)' verdere acties en initiatieven nemen om het vooropgestelde streefdoel te bereiken.

Operationele doelstelling

Het structureel verankeren van geletterdheidsondersteuning binnen het secundair (volwassenen)onderwijs.

ACTIE 1: Voor jongeren in het secundair onderwijs kansen creëren om hun geletterdheid te verhogen.

Pedagogische begeleidingsdiensten van de onderwijskoepels en het GO!:

- 1.1. Nemen geletterdheidsondersteuning structureel op in hun begeleidingsplannen.
  - a. Professionaliseren leraren om werken aan geletterdheid op de klasvloer, geïntegreerd vorm te geven en in te bedden in het geletterdheidsbeleid van de secundaire scholen.
  - b. Sensibiliseren de secundaire scholen om helder en toegankelijk te communiceren met leerlingen en ouders.

Verstrekking van lerarenopleidingen:

- 1.2. Informeren en sensibiliseren leraren in opleiding over de (multi)problematiek, de oorzaken en gevolgen van laaggeletterdheid en mogelijke strategieën om te werken aan geletterdheidscompetenties van jongeren. (Zie ook 8.8)
- 1.3. Bieden strategieën aan voor leraren in opleiding om jongeren te versterken in hun geletterdheid. (Zie ook 8.9)

Inspectie:

- 1.4. Onderzoeken in welke mate de inspectie kan bijdragen aan de realisatie en de monitoring van het Strategisch Plan Geletterdheid

Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB) en departement Onderwijs en Vorming:

- 1.5. Onderzoeken in samenwerking de mogelijkheid om geletterdheid duurzaam te integreren in de werking van de Centra voor Leerlingen Begeleiding.

Departement Onderwijs en Vorming en Vocvo:

- 1.6. Informeren en sensibiliseren de partners van deze actie over de (multi) problematiek, de oorzaken en gevolgen van laaggeletterdheid en mogelijke strategieën om te werken aan geletterdheidscompetenties bij ouders via trefdagen en andere ondersteuningsactiviteiten (o.a. de Week van de Geletterdheid i.s.m. Netwerk Basiseducatie en Linc vzw).
- 1.7. Stellen tweejaarlijks een Sensibiliseringsplan op.
- 1.8. Ondersteunen de partners van deze actie in het helder en toegankelijk maken van hun (mondeline, schriftelijke en digitale) communicatie.
- 1.9. Verbinden de acties van het Strategisch Plan geletterdheid met de acties van het Actieplan Vroegtijdig Schoolverlaten.
- 1.10. Zoeken naar mogelijke samenwerking met Ambrassade, Link in de kabel, Digidak,... om digitale geletterdheidskansen te creëren voor jongeren.

Strategische doelstelling 2

We zetten in op het verhogen van geletterdheid binnen de familie-omgeving om het doorgeven van laaggeletterdheid van generatie op generatie te doorbreken.

Operationele doelstelling

Het structureel verankeren van geïntegreerde geletterdheidstrajecten voor ouders met kinderen in het basis- en secundair onderwijs (bv. School en ouder, Ouder en School,...), die passen binnen het geletterdheidsbeleid van een school (dat afgestemd is op het diversiteit-, taal- en armoedebesluit van die school).

ACTIE 2: Voor ouders kansen creëren om hun geletterdheid te verhogen in de context van het leerplichtonderwijs van hun kinderen

De ouderkoepels:

- 2.1. Blijven aandacht hebben voor laaggeletterdheid bij ouders binnen hun basiswerking.
- 2.2. Informeren en sensibiliseren de ouderwerkingscommissies over de (multi)problematiek, de oorzaken en gevolgen van laaggeletterdheid en mogelijke strategieën om te werken aan geletterdheidscompetenties bij ouders.
  - a. Sensibiliseren ouderwerkingscommissies om helder en toegankelijk te communiceren met ouders.
  - b. Implementeren de resultaten van het project 'Oefenkansen voor ouders'* binnen ouderwerkingscommissies.

De pedagogische begeleidingsdiensten van het leerplichtonderwijs (onderwijscommissies en het GO!):

- 2.3. Nemen geletterdheidsondersteuning structureel op in hun begeleidingsplannen.
  - a. Ondersteunen scholen in het verder vormgeven van ouderparticipatie met

* Project 'Oefenkansen voor ouders': GO! ouders, KOOGO en VCOV werkten, met de steun van het Agentschap Inburgering en Integratie, het project "Ouders creëren oefenkansen Nederlands" uit. Het doel is om laaggeletterde en/of anderstalige ouders Nederlands te laten oefenen op een laagdrempelige manier en dit binnen het veilige klimaat van de schoolcontext. Er wordt bekeken hoe klassieke initiatieven voor ouders kunnen aangepast worden zodat ook deze ouders zich thuis voelen. In de loop van het schooljaar 2018-2019 zullen de methodieken en het materiaal vrij toegankelijk zijn voor alle scholen en ouderwerkingscommissies via de websites van de ouderkoepels.

specifieke aandacht voor de betrokkenheid van laaggeletterde ouders.

- b. Sensibiliseren scholen en Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB) om ouders door te verwijzen naar het geletterdheidsaanbod binnen de volwasseneneducatie.

Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB) en departement Onderwijs en Vorming:

- 2.4. Onderzoeken in samenwerking de mogelijkheid om geletterdheid duurzaam te integreren in de werking van de Centra voor Leerlingen Begeleiding.

De Centra voor Basiseducatie:

- 2.5. Organiseren in samenwerking met scholen van het leerplichtonderwijs een geïntegreerd en functioneel* geletterdheidsaanbod op maat van ouders.
- 2.6. Evolueren naar meer geletterdheidsaanbod op maat van ouders binnen de context van het leerplichtonderwijs van hun kinderen.

Departement Onderwijs en Vorming en Vocvo:

- 2.7. Informeren en sensibiliseren scholen uit het leerplichtonderwijs over de (multi)problematiek, de oorzaken en gevolgen van laaggeletterdheid en mogelijke strategieën om te werken aan geletterdheidscompetenties bij ouders via trefdagen en andere ondersteuningsactiviteiten (o.a. de Week van de Geletterdheid i.s.m. Netwerk Basiseducatie en Linc vzw).
- 2.8. Stellen tweemaaljaarlijks een Sensibiliseringsplan op.
- 2.9. Ondersteunen de partners van deze actie in het helder en toegankelijk maken van hun communicatie.

Vocvo en de Federatie Centra voor Basiseducatie:

- 2.10. Ondersteunen de Centra voor Basiseducatie om geïntegreerd en functioneel te werken met ouders om hun geletterdheid te verhogen binnen de context van de school van hun kinderen.

Kenniscentrum Mediawijs en Linc vzw:

* Functioneel leren: volwassenen leren het beste wanneer er binnen opleidingsprogramma's ruimte is om levensechte en relevante taken uit te voeren, wanneer de leerinhouden als relevant en rechtstreeks toepasbaar worden ervaren in functie van de taken die deze volwassenen ook in het dagdagelijkse leven moeten kunnen uitvoeren, op hun werk, in het gezin, in de vrije tijd... Het moet bijdragen aan de doelen die volwassenen willen bereiken.

Geïntegreerd leren: Het integreren van geletterdheidsvaardigheden in een andere opleiding, komt beter tegemoet aan de noden van de doelgroep.

- 2.11. Breiden 'Medianest' verder uit.
- 2.12. Informeren en sensibiliseren over 'Medianest'.

Gezinsbond:

- 2.13. Breidt het aantal vormingen 'Veilig online' verder uit naar kansengroepen en laaggeletterden.

ACTIE 3: Voor ouders kansen creëren om hun geletterdheid te verhogen in de context van welzijnswerking (inclusief armoedebestrijding)

Kind en Gezin*, Centra voor Basiseducatie en Vocvo:

- 3.1. Onderzoeken hoe in samenwerking een geletterdheidsaanbod uitgewerkt kan worden op maat van ouders in armoede, dat hen versterkt in de opvoeding van hun kinderen.
- 3.2. Werken samen een "bouwstenenaanbod"^{***} uit voor ouders gericht op topics zoals opvoeding, digitale vaardigheden, taalontwikkeling (taalrijke omgeving), communicatie,...
- 3.3. Sluiten een samenwerkingsovereenkomst af voor actie 3.

De Centra voor Basiseducatie en Kind en Gezin:

- 3.4. Evolueren naar meer geletterdheidsaanbod op maat van ouders in armoede.

Kind en Gezin en EXPOO:

- 3.5. Informeren en sensibiliseren de Huizen van het Kind^{***} over de (multi)

* Kind en Gezin heeft dienstverlening op de beleidsvelden preventieve gezinsondersteuning, kinderopvang en adoptie. Het gaat hierbij enerzijds over een eigen aanbod preventieve gezinsondersteuning met teams die lokaal georganiseerd zijn, anderzijds als algemene regisseur voor de kinderopvang in Vlaanderen en Brussel en verschillende vormen van gezinsondersteuning zoals de Huizen van het Kind, Spel- en Ontmoetingsinitiatieven,...

** De bouwstenen zijn educatief geletterdheidsaanbod voor ouders dat thematisch is georganiseerd (opvoeden, taalontwikkeling,...). Bouwstenen geven intermediairen die werken met ouders de mogelijkheid een specifiek programma op maat samen te stellen, door een combinatie te maken van de bouwstenen in functie van de ondersteuningsnoden van de ouder.

*** Een Huis van het Kind is een samenwerkingsverband tussen verschillende organisaties met een lokaal aanbod voor baby's, kinderen, jongeren en (aanstaande) gezinnen: www.huizenvanhetkind.be

problematiek, de oorzaken en gevolgen van laaggeletterdheid en mogelijke strategieën om te werken aan geletterdheidscompetenties bij ouders.

- a. Plaatsen en onderhouden een themapagina 'Geletterdheid' op de website van EXPOO.
- 3.6. Sensibiliseren de lokale teams van Kind en Gezin en de Huizen van het Kind om hun doelpubliek met geletterdheidsnoden door te verwijzen naar het geletterdheidsaanbod binnen de volwasseneneducatie.
  - a. Nemen geletterdheid op als aandachtspunt binnen de gesprekswijzer die hun medewerkers gebruiken bij contacten met ouders.
- 3.7. Sensibiliseren de lokale teams van Kind en Gezin en de partners van de Huizen van het Kind om helder en toegankelijk te communiceren met ouders.

Het departement Welzijn, het departement Onderwijs en Vorming en Vocvo:

- 3.8. Faciliteren het overleg tussen Kind en Gezin, Federatie Centra voor Basiseducatie en de overkoepelende armoedeorganisaties om tot een geletterdheidsaanbod op maat van ouders in armoede te komen.
- 3.9. Verbinden de acties uit het Strategisch Plan Geletterdheid met de acties van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA) met betrekking tot ouders en opvoeders in armoede.
- 3.10. Informeren en sensibiliseren de medewerkers van welzijnsorganisaties (m.i.v. gezinsondersteuners van Kind en Gezin) over de (multi)problematiek, de oorzaken en gevolgen van laaggeletterdheid en mogelijke strategieën om te werken aan geletterdheidscompetenties bij ouders in armoede aan de hand van trefdagen en andere ondersteuningsactiviteiten (o.a. Week van de Geletterdheid i.s.m. Netwerk Basiseducatie en Linc vzw).
- 3.11. Stellen tweemaaljaarlijks een Sensibiliseringsplan op.
- 3.12. Ondersteunen de partners van de actie 3 in het helder en toegankelijk maken van hun communicatie.

Vocvo en de Federatie Centra voor Basiseducatie:

- 3.13. Ondersteunen de Centra voor Basiseducatie om geïntegreerd en functioneel te werken met ouders in armoede om hun geletterdheid te verhogen binnen de context van een welzijnsorganisatie.

Netwerk tegen armoede, Welzijnsschakels en vzw De Link:

- 3.14. Faciliteren en versterken de samenwerking tussen welzijnsorganisaties en Centra voor Basiseducatie, gericht op de organisatie van geïntegreerde en functionele

leertrajecten op maat van ouders in armoede.

VVSG:

3.15. Informeert en sensibiliseert de openbare besturen over de (multi)problematiek, de oorzaken en gevolgen van laaggeletterdheid en mogelijke strategieën om te werken aan geletterdheidscompetenties bij ouders in armoede.

Strategische doelstelling 3

We versterken de geletterdheidscompetenties van werkzoekenden en werkenden in het kader van hun beroepsopleiding, hun traject naar werk of binnen hun tewerkstelling, om de kans op het vinden en behouden van werk te verhogen en bij te blijven met de evoluties op de arbeidsmarkt

Operationele doelstelling

Het structureel verankeren van geïntegreerde geletterdheidstrajecten en -opleidingen binnen (beroeps)opleidingen en trajecten naar werk zoals: geletterdheid op de wopleidingsvloer door de Centra voor Basiseducatie bij de VDAB, trajecten digitale geletterdheid voor werkzoekenden in bemiddeling.

ACTIE 4: Voor werkzoekenden kansen creëren om hun geletterdheid te verhogen in de context van een beroepsopleiding of traject naar werk

VDAB, de Centra voor Basiseducatie, Federatie Centra voor Basiseducatie en Vocvo:

- 4.1. Organiseren een geletterdheidsaanbod voor werkzoekenden in functie van bemiddeling naar werk, werkplekieren en beroepsopleiding. Het gaat onder meer om trajecten digitale geletterdheid i.k.v. bemiddeling, geletterdheidslabo's en geletterdheid op de opleidingsvloer. Ze stemmen de leerinhouden van het aanbod daarbij af op bemiddeling, beroepsopleiding of werkplekieren. De opleiding geletterdheid op de werkvloer wordt zo veel mogelijk op de opleidingsvloer of werkplek gegeven. Het aanbod is ook toegankelijk voor anderstaligen.
- 4.2. Evolueren naar een verdere groei van een gestructureerd geletterdheidsaanbod op maat voor werkzoekenden.
- 4.3. Herwerken de online module Geletterdheid voor de medewerkers van de VDAB en stellen deze open voor een breder publiek.
- 4.4. Maken afspraken over doorverwijzing tussen VDAB en de Centra voor Basiseducatie.
- 4.5. Sluiten voor deze engagementen (4.1-4.4) een samenwerkingsovereenkomst

af. De praktische samenwerking wordt aansluitend vastgelegd in regionale overeenkomsten.

VDAB:

- 4.6. Informeert en sensibiliseert haar medewerkers over de (multi)problematiek, de oorzaken en gevolgen van laaggeletterdheid en mogelijke strategieën om te werken aan geletterdheidscompetenties bij werkzoekenden.
  - a. Maakt de online module Geletterdheid bekend bij de medewerkers van de VDAB en onderneemt actie om het gebruik ervan te stimuleren.
- 4.7. Zet een interne campagne op rond heldere en toegankelijke communicatie met werkzoekenden (en andere klanten) en engageert zich om de communicatie naar werkzoekenden (en andere klanten) te laten beoordelen door testpanels.

Vocvo en de Federatie Centra voor Basiseducatie:

- 4.8. Ondersteunen de Centra voor Basiseducatie om geïntegreerd en functioneel te werken met werkzoekenden om hun geletterdheid te verhogen.

Centra voor Basiseducatie, Vocvo en VVSG:

- 4.9. Ontwikkelen en organiseren in samenwerking een geletterdheidsaanbod op maat van OCMW-cliënten binnen een traject naar werk.
- 4.10. Evolueren naar meer geletterdheidsaanbod op maat voor OCMW-cliënten binnen een traject naar werk.
- 4.11. Sluiten voor deze actie een samenwerkingsovereenkomst af.

Vocvo en de Federatie Centra voor Basiseducatie:

- 4.12. Ondersteunen de Centra voor Basiseducatie om geïntegreerd en functioneel te werken met OCMW-cliënten om hun geletterdheid te verhogen binnen een traject naar werk.

Departement Onderwijs en Vorming en Vocvo:

- 4.13. Faciliteren het overleg tussen VDAB en de Federatie Centra voor Basiseducatie om tot een geïntegreerd en functioneel geletterdheidsaanbod op maat van werkzoekenden te komen.
- 4.14. Informeren en sensibiliseren de VDAB, lokale besturen, de sociale partners, de economische sectoren,... over de (multi)problematiek, de oorzaken en gevolgen van laaggeletterdheid en mogelijke strategieën om te werken aan geletterdheidscompetenties bij werkzoekenden aan de hand van trefdagen en andere ondersteuningsactiviteiten (o.a. Week van de Geletterdheid i.s.m. Netwerk Basiseducatie en Linc vzw).

- 4.15. Stellen tweejaarlijks een Sensibiliseringsplan op.
- 4.16. Ondersteunen de partners van actie 4 in het helder en toegankelijk maken van hun communicatie.

Operationele doelstelling

Het structureel verankeren van acties rond basiscompetenties en geletterdheid door middel van onder meer de sectorconvenants.

ACTIE 5: Voor werkenden kansen creëren om hun geletterdheid te verhogen op de werkvloer

Vocvo en de Federatie Centra voor Basiseducatie :

- 5.1. Werken samen het aanbod 'geletterdheid op de werkvloer'* verder uit.
- 5.2. Ondersteunen de Centra voor Basiseducatie om geïntegreerd en functioneel te werken op de werkvloer om geletterdheid te verhogen.
- 5.3. Informeren en sensibiliseren economische sectoren over de gevolgen van laaggeletterdheid op de werkvloer en de mogelijkheden om geletterdheid te verhogen. Hierbij zetten ze de Toolbox 'Geletterdheid op de werkvloer' in.

Centra voor Basiseducatie:

- 5.4. Profileren zich naar de economische sectoren als partner om geletterdheidstrajecten op de werkvloer aan te bieden.
- 5.5. Organiseren in bedrijven een geïntegreerd en functioneel geletterdheidsaanbod op maat van laaggeletterde werknemers en ondersteunen de werkomgeving inzake omgaan met laaggeletterde werknemers aan de hand van de Toolbox 'Geletterdheid op de werkvloer'.
- 5.6. Evolueren naar meer geletterdheidsaanbod op maat voor werknemers.

Centra voor Basiseducatie en VDAB:

- 5.7. Stemmen hun visie en praktijk af rond geletterdheidsondersteuning op de werkvloer.
- 5.8. Maken het geletterdheidsaanbod op de werkvloer (Toolbox 'Geletterdheid op de

* Samenwerking tussen Federatie Centra voor Basiseducatie, bedrijven en Vocvo.

Doel: Versterken van de geletterdheid van werknemers op de werkvloer. De Toolbox 'Geletterdheid op de werkvloer' bevat tools en strategieën om de geletterdheidsproblematiek op de werkvloer te leren kennen en herkennen. Daarnaast zijn er good practices, hulpmiddelen en partners die men kan contacteren om binnen een bedrijf aan de slag te gaan.

werkvloer') bekend bij werkgevers.

Centra voor Basiseducatie, Vocvo en VVSG

- 5.9. Actualiseren en werken samen het educatief "bouwstenenaanbod"* verder uit voor werknemers met geletterdheidsnoden van openbare besturen.
- 5.10. Ondersteunen openbare besturen bij het realiseren van een geletterdheidsaanbod voor werknemers en het omgaan met laaggeletterde werknemers.

VVSG:

- 5.11. Sensibiliseert en ondersteunt openbare besturen om het educatief 'bouwstenenaanbod' te organiseren.
- 5.12. Sensibiliseert lokale besturen om helder en toegankelijk te communiceren met werknemers.

Departement Werk en Sociale Economie, departement Onderwijs en Vorming, Vocvo en de economische sectoren:

- 5.13. Nemen werken aan geletterdheidscompetenties van laaggeletterde werknemers en adequaat omgaan met laaggeletterdheid op de werkvloer blijvend op als een focus binnen de sectorconvenants.
- 5.14. Zoeken via de SERV naar mogelijke samenwerking met sectoren en sociale partners om geletterdheidskansen te creëren op de werkvloer.

Departement Werk en Sociale Economie, departement Onderwijs en Vorming en Vocvo:

- 5.15. Faciliteren het overleg tussen de partners van deze actie om tot een geletterdheidsaanbod op maat van werkenden te komen.

Departement Onderwijs en Vorming en Vocvo:

- 5.16. Informeren en sensibiliseren de sociale partners, de economische sectoren,... over de (multi)problematiek, de oorzaken en gevolgen van laaggeletterdheid en mogelijke strategieën om te werken aan geletterdheidscompetenties bij werkenden aan de hand van trefdagen en andere ondersteuningsactiviteiten.

* De educatieve bouwstenen zijn thematische bundelingen van noodzakelijke geletterdheidscompetenties voor medewerkers van lokale besturen (vb.: veiligheid, gezondheid en hygiëne; communicatie ik en een ander; rekenvaardigheden). Bouwstenen geven besturen de mogelijkheid een eigen combinatie te maken in functie van de meest geschikte opleiding voor hun medewerkers.

- 5.17. Stellen tweejaarlijks een Sensibiliseringsplan op.
- 5.18. Ondersteunen de partners van deze actie in het helder en toegankelijk maken van hun communicatie.
- 5.19. Zoeken naar mogelijke samenwerking met het Agentschap Overheidspersoneel om geletterdheidskansen te creëren voor werknemers van de Vlaamse overheid.

Departement Werk en Sociale Economie:

- 5.20. Analyseert de Toolbox 'Geletterdheid op de werkvloer' op haar inpasbaarheid in het concept van de Toolbox Talentontwikkelaar.
- 5.21. Verspreidt de Toolbox 'Geletterdheid op de werkvloer' via de Toolbox Talentontwikkelaar en/of de sectorale werking.

Strategische doelstelling 4

We versterken geletterdheidscompetenties van mensen in armoede, om hun kansen te vergroten om uit de armoede te geraken en hun participatie aan de samenleving te verhogen.

Operationele doelstelling

Het structureel verankeren van goede praktijken die drempelverlagend werken zoals: het project Leerkansen.

ACTIE 6: Voor mensen in armoede kansen creëren om hun geletterdheid te verhogen via een gepast educatief aanbod

Centra voor Basiseducatie:

- 6.1. Organiseren een geletterdheidsaanbod op maat van de werking van armoedeverenigingen.
- 6.2. Evolueren naar meer geletterdheidsaanbod op maat voor mensen in armoede.
- 6.3. Ontwikkelen en organiseren een geletterdheidsaanbod op maat van OCMW-cliënten binnen een begeleidingstraject.
- 6.4. Evolueren naar meer geletterdheidsaanbod op maat voor OCMW-cliënten binnen een begeleidingstraject.

Vocvo en de Federatie Centra voor Basiseducatie:

- 6.5. Ondersteunen de Centra voor Basiseducatie om geïntegreerd en functioneel te werken op maat van de werking van armoedeverenigingen en voor OCMW-cliënten om hun geletterdheid te verhogen binnen een begeleidingstraject.

Netwerk tegen armoede en Welzijnsschakels:

- 6.6. Faciliteren en versterken de samenwerking tussen welzijnsorganisaties en de Centra voor Basiseducatie, gericht op geïntegreerde leertrajecten voor mensen in armoede.

Netwerk tegen armoede, Welzijnsschakels, Vocvo en Centra voor Basiseducatie:

- 6.7. Sluiten voor deze actie een samenwerkingsovereenkomst af.

Netwerk tegen armoede, Welzijnsschakels, vzw De Link, Samenlevingsopbouw, Minderhedenforum:

- 6.8. Informeren en sensibiliseren het beleid, het middenveld, de onderwijssector en het brede publiek over armoede in relatie tot de (multi)problematiek, de oorzaken en gevolgen van laaggeletterdheid en mogelijke strategieën om te werken aan geletterdheidscompetenties en leeransen.

Netwerk tegen armoede, Welzijnsschakels, vzw De Link, Samenlevingsopbouw en Minderhedenforum:

- 6.9. Ondersteunen de Centra voor Basiseducatie, Centra voor volwassenenonderwijs en Vocvo in het wegwerken van drempels naar leren voor mensen in armoede.

VVSG:

- 6.10. Leidt de lokale besturen toe naar het aanbod dat ontwikkeld en georganiseerd wordt door de Centra voor Basiseducatie en Vocvo.
- 6.11. Informeert en sensibiliseert de medewerkers van openbare besturen over de (multi)problematiek, de oorzaken en gevolgen van laaggeletterdheid en mogelijke strategieën om te werken aan geletterdheidscompetenties binnen de begeleidingstrajecten van OCMW.
- 6.12. Sensibiliseert de medewerkers van OCMW's om helder en toegankelijk te communiceren.

Departement Onderwijs en Vorming, departement Welzijn en Vocvo:

- 6.13. Faciliteren het overleg tussen VVSG, de armoedeorganisaties en de Federatie Centra voor Basiseducatie om tot een geletterdheidsaanbod op maat van mensen in armoede te komen.
- 6.14. Verbinden de acties uit het Strategisch Plan Geletterdheid met de acties van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA) met betrekking tot mensen in armoede.
- 6.15. Informeren en sensibiliseren de armoedeorganisaties en openbare besturen over de (multi)problematiek, de oorzaken en gevolgen van laaggeletterdheid en mogelijke strategieën om te werken aan geletterdheidscompetenties aan de hand van trefdagen en andere ondersteuningsactiviteiten.
- 6.16. Stellen tweejaarlijks een Sensibiliseringsplan op.
- 6.17. Ondersteunen de partners van deze actie in het helder en toegankelijk maken van hun communicatie.

Centra voor Basiseducatie, Centra voor Volwassenenonderwijs en Vocvo:

- 6.18. Werken drempels van het reguliere geletterdheidsaanbod van de Centra voor Basiseducatie en de Centra voor Volwassenenonderwijs weg voor mensen in armoede.
- 6.19. Vormen en ondersteunen hun medewerkers in het omgaan met mensen in armoede en leerkansen, onder meer in samenwerking met ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting.

Strategische doelstelling 5

We zetten in op het verhogen van de digitale geletterdheid van jongeren en volwassenen, opdat zij meekunnen in de snel digitaliserende maatschappij

Operationele doelstelling

het structureel verankeren van goede praktijken op het vlak van geïntegreerde trajecten en trajecten 'op maat' gericht op digitale inclusie.

ACTIE 7: Voor mensen met digitale geletterdheidsnoden kansen creëren door het aanbod rond e-inclusie en webtoegankelijkheid op elkaar af te stemmen en meer efficiënt in te zetten

VVSG, Kenniscentrum Mediawijs, departement Onderwijs en Vorming en Vocvo:

- 7.1. Organiseren en ondersteunen de werkgroep e-inclusie
  - a. Brengen de verschillende actoren die werken aan en activiteiten rond e-inclusie en webtoegankelijkheid in kaart en communiceren hierover naar partners die werken rond digitale geletterdheid.
  - b. Ondersteunen het overleg tussen de partners die werken rond digitale geletterdheid om:
    - i. hun aanbod op elkaar af te stemmen en het meer efficiënt in te zetten.
    - ii. gemeenschappelijke visie en strategie te ontwikkelen en uit te breiden.

Kenniscentrum Mediawijs, Cultuurconnect, Linc vzw:

- 7.2. Bieden inspiratie over e-inclusie en digitale basisvaardigheden aan, o.a. naar lokale besturen.

Socius:

- 7.3. Ondersteunt, op hun vraag, organisaties die aandacht willen besteden aan digitale geletterdheid.

Kenniscentrum Mediawijs, Vocvo en de Federatie Centra voor Basiseducatie:

- 7.4. Ontwikkelen en organiseren een opleiding Mediacoach op maat van de Centra voor Basiseducatie

- 7.5. Passen de mediaprofiel test aan naar opleidingen, organisaties,... om de digitale vaardigheden te bepalen en hoe je er organisatiebreed mee aan de slag kan.

Vocvo en de Federatie Centra voor Basiseducatie:

- 7.6. Integreren elementen uit de opleiding Mediacoach op maat van de Centra voor Basiseducatie in het professionaliseringsaanbod voor de Centra voor Basiseducatie.

Kenniscentrum Mediawijs, departement Onderwijs en Vorming, departement Cultuur, Jeugd en Media en Vocvo:

- 7.7. Onderzoeken of het kenniscentrum Mediawijs de opdracht van Mediacoach kan verruimen naar de cultuursector.

Vlaamse Ouderenraad:

- 7.8. Informeert en ondersteunt de lokale ouderenraden en ouderenverenigingen/ seniorenraden over de (multi)problematiek, de oorzaken en gevolgen van digitale laaggeletterdheid en mogelijke strategieën om te werken aan geletterdheidscompetenties.
- a. Informeert en ondersteunt lokale ouderenraden en ouderenverenigingen/ seniorenraden over het opleidingsaanbod ter ondersteuning van vrijwilligers en lesgevers (o.a. aanbod Mediacoach).
  - b. Informeert medewerkers van ouderenverenigingen over de mogelijkheden om ouderen door te verwijzen naar het geletterdheidsaanbod binnen de volwasseneneducatie.
  - c. Stimuleert de uitwisseling van signalen en goede praktijken rond digitale geletterdheid van ouderen binnen zijn werking.

Informatie Vlaanderen:

- 7.9. Maakt de websites van de Vlaamse Overheid toegankelijk conform de 'Europese richtlijn inzake toegankelijkheid van overheidswebsites'.

Departement Onderwijs en Vorming en Vocvo:

- 7.10. Informeren en sensibiliseren de partners van deze actie over de (multi)problematiek, de oorzaken en gevolgen van digitale laaggeletterdheid en mogelijke strategieën om te werken aan geletterdheidscompetenties via trefdagen en andere ondersteuningsactiviteiten (o.a. de Week van de Geletterdheid i.s.m. Netwerk Basiseducatie en Linc vzw).

Overkoepelende acties

De engagementen onder deze drie acties dragen bij tot de realisatie van twee of meer van de vijf strategische doelstellingen. Om herhaling te vermijden werd ervoor gekozen ze niet onder elke doelstelling op te nemen, maar ze apart te plaatsen.

ACTIE 8: Voor cursisten (met focus op jongeren, ouders, werkenden, werkzoekenden en mensen in armoede) in het (secundair) volwassenenonderwijs kansen creëren om hun geletterdheid te verhogen

Departement Onderwijs en Vorming:

- 8.1. Neemt de leerloopbaanbegeleiding in Vlaanderen en Brussel, in navolging van het GOAL project*, als prioriteit op binnen de beleidsvoorbereiding (voorbereiding van het regeerakkoord 2019, eventueel beleidsnota, beleidsbrief,...).
- 8.2. Past de eindtermen AAV met focus op geletterdheid aan, conform aan de hervormde eindtermen Secundair onderwijs.
- 8.3. Onderzoekt de lacunes in het regelgevend kader om binnen het volwassenenonderwijs meer geïntegreerd te werken en past, op basis van de resultaten, het regelgevend kader aan.

De pedagogische begeleidingsdiensten van het volwassenenonderwijs (de onderwijskoepels en het GO!) en Vocvo:

- 8.4. Nemen geletterdheid op als één van de prioriteiten binnen de samenwerkingsovereenkomst volwassenenonderwijs.
- 8.5. Werken een actieplan uit binnen de projectgroep 'geletterdheid'.
  - a. Professionaliseren leraren om werken aan geletterdheid op de klasvloer,

* Het Erasmus+ project GOAL 'Guidance and Orientation for Adult Learners' is een onderzoeksproject waarvoor in Vlaanderen en andere Europese partnerlanden¹, tussen oktober 2015 en april 2017, beleidsexperimenten liepen om laaggeschoolde volwassenen te begeleiden naar een geschikt opleidingsaanbod. In Vlaanderen werden de beleidsexperimenten uitgevoerd door de bestaande begeleidingsdiensten Leerwinkel WestVlaanderen en het Word Wijs!-project van De Stap te Gent

geïntegreerd vorm te geven en in te bedden in het geletterdheidsbeleid van de Centra voor Volwassenenonderwijs.

- b. Sensibiliseren de Centra voor Volwassenenonderwijs om helder en toegankelijk te communiceren met cursisten.

Vocvo en de Federatie Centra voor Basiseducatie

- 8.6. Ontwikkelen de basisopleiding Functioneel en geïntegreerd werken voor de leraar Basiseducatie.
- 8.7. Onderzoeken de mogelijkheid om deze basisopleiding formeel te verankeren in het onderwijsaanbod (gekoppeld aan een pedagogisch bekwaamheidsbewijs).

Verstrekkers van lerarenopleidingen:

- 8.8. Informeren en sensibiliseren leraren in opleiding over de (multi)problematiek, de oorzaken en gevolgen van laaggeletterdheid en mogelijke strategieën om te werken aan geletterdheidscompetenties van cursisten. (Zie ook 1.2)
- 8.9. Bieden strategieën aan om cursisten te versterken in hun geletterdheid. (Zie ook 1.3)

KlasCement:

- 8.10. Deelt leermiddelen ter versterking van cursisten met geletterdheidsnoden.

EPALE:

- 8.11. Stelt leermiddelen, modellen en methodieken ter versterking van cursisten met geletterdheidsnoden ter beschikking en wisselt uit.

Socius:

- 8.12. Biedt inspiratie en informatie aan medewerkers uit het sociaal-cultureel volwassenenwerk om laaggeletterdheid in de maatschappelijke contextanalyse van het beleidsplan 2021 – 2025 mee te nemen.
- 8.13. Informeert en sensibiliseert de medewerkers van de Vormingplus-centra en over de (multi)problematiek, de oorzaken en gevolgen van laaggeletterdheid en mogelijke strategieën om te werken aan geletterdheidscompetenties van cursisten.

Socius, departement Onderwijs en Vorming, departement Cultuur, Federatie Centra voor Basiseducatie, Vormingplus en Vocvo:

- 8.14. Sensibiliseren en motiveren medewerkers van de Vormingplus-centra en de Centra Basiseducatie tot het aangaan van samenwerkingen met het oog op

wederzijdse doorstroom van cursisten en het opzetten van gezamenlijke praktijken.

Departement Onderwijs en Vorming en Vocvo:

- 8.15. Informeren en sensibiliseren de partners van deze actie over de (multi) problematiek, de oorzaken en gevolgen van laaggeletterdheid en mogelijke strategieën om te werken aan geletterdheidscompetenties bij cursisten in het volwassenenonderwijs via trefdagen en andere ondersteuningsactiviteiten (o.a. de Week van de Geletterdheid i.s.m. Netwerk Basiseducatie en Linc vzw).
- 8.16. Stellen tweejaarlijks een Sensibiliseringsplan op.
- 8.17. Ondersteunen de partners van deze actie in het helder en toegankelijk maken van hun communicatie.
- 8.18. Zoeken naar mogelijke samenwerking met alle verstrekkers (VLHORA, VLIR,...) van lerarenopleidingen om geletterdheidskansen te creëren voor cursisten in het volwassenenonderwijs.

ACTIE 9: Voor eerste-generatie-migranten* (met focus op ouders, werkenden, werkzoekenden en mensen in armoede) kansen creëren om hun geletterdheid te verhogen

De Agentschappen Integratie en Inburgering/ Huis van het Nederlands Brussel:

- 9.1. Hebben binnen het inburgeringsprogramma aandacht voor brede geletterdheidsvaardigheden. Daarbij wordt er in de inburgeringstrajecten niet enkel aan taalverwerving, maar ook aan andere geletterdheids- en sleutelvaardigheden gewerkt.

De Agentschappen Integratie en Inburgering, Kind en Gezin, Agentschap Binnenlands Bestuur, de Centra voor Basiseducatie, VVSG en Vocvo:

- 9.2. Onderzoeken de mogelijkheden tot verankering van het AMIF-project voor laaggeletterde anderstalige moeders**.
- 9.3. Afhankelijk van de onderzoeksresultaten, sluiten de partners een samenwerkingsovereenkomst af in het kader van een structurele werking.

De Agentschappen Integratie en Inburgering/Huis van het Nederlands Brussel:

- 9.4. Informeren en sensibiliseren hun medewerkers over de (multi)problematiek, de oorzaken en gevolgen van laaggeletterdheid en mogelijke strategieën om te werken aan geletterdheidscompetenties bij inburgeraars.
- 9.5. Sensibiliseren hun medewerkers om inburgeraars door te verwijzen naar het geletterdheidsaanbod binnen de volwasseneneducatie.
- 9.6. Sensibiliseren hun medewerkers om helder en toegankelijk te communiceren.
- 9.7. Organisaties kunnen een beroep doen op de Agentschappen en Huis van het Nederlands Brussel om hun medewerkers te sensibiliseren en informeren over de multi-problematiek, de oorzaken en gevolgen van anderstaligheid. Ze kunnen ook advies krijgen rond het wegwerken van talige drempels.

De Agentschappen Integratie en Inburgering/ Huis van het Nederlands Brussel,

* In PIAAC (2012) vertonen dezelfde twee achtergrondkenmerken steeds een sterke samenhang met het risico op (te) lage prestaties: opleidingsniveau en migratie-achtergrond. Op vlak van migratie-achtergrond vertonen de eerste-generatie-migranten een verhoogd risico op lage prestaties voor de vaardigheden (van 158% voor probleemoplossen tot 282% voor geletterdheid). Dit verschil is significant groter dan gemiddeld overheen de OESO-landen. Tweede generatie migranten hebben geen significant groter risico op laaggeletterdheid dan de gemiddelde bevolking in Vlaanderen.

** Samenwerking tussen Centra voor Basiseducatie, Agentschap Integratie en Inburgering en Kind en Gezin. Met als doel moeders van jonge kinderen met geletterdheidsnoden uit derde landen ondersteunen in hun geletterdheidscompetenties, opvoedingsproces en integratie. Geïnitieerd door het Europees Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie.

Centra voor Volwassenenonderwijs, de Centra voor Basiseducatie en Vocvo:

- 9.8. Onderzoeken de mogelijkheid om structureel te kunnen inzetten op brede geletterdheidsvaardigheden naast de Nederlandse taalverwerving binnen het inburgeringstraject.

Het Agentschap Binnenlands Bestuur:

- 9.9. Subsidieert het Centrum voor Taal en Onderwijs (KULeuven) voor het onderhoud, de uitbreiding en de optimalisatie van Nedbox*.

Centrum voor Taal en Onderwijs (CTO):

- 9.10. Breidt 'Nedbox' verder uit (onder meer naar een alfa-doelpubliek) (onder voorwaarde van engagement 9.9.).
- 9.11. Blijft acties ondernemen om 'Nedbox' bekend te maken bij de doelgroep.

Vocvo en de Federatie Centra voor Basiseducatie

- 9.12. Ondersteunen de Centra voor Basiseducatie om geïntegreerd en functioneel te werken met eerste-generatie-migranten in de context van hun inburgeringstraject.

Departement Onderwijs en Vorming, Departement Kanselarij en Bestuur en Vocvo:

- 9.13. Onderzoeken hoe de doelstellingen uit het Strategisch Plan Geletterdheid bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van het Horizontaal Integratie Beleidsplan** (HIBP), en omgekeerd.

Departement Onderwijs en Vorming en Vocvo:

- 9.14. Informeren en sensibiliseren de partners van deze actie over de (multi) problematiek, de oorzaken en gevolgen van laaggeletterdheid en mogelijke strategieën om te werken aan geletterdheidscompetenties bij eerste-generatie-migranten aan de hand van trefdagen en andere ondersteuningsactiviteiten (o.a.

* Nedbox is een website om Nederlands te oefenen. Dat kan op leuke manieren, via tv-fragmenten en krantenartikels. NedBox is een samenwerking tussen verschillende organisaties, met de KU Leuven als promotor. Nedbox is ontwikkeld met middelen van het Europees Integratiefonds en van het Agentschap Binnenlands Bestuur van de Vlaamse Overheid. Het wordt verder ondersteund met middelen van het Agentschap Binnenlands Bestuur, afdeling Gelijke Kansen, Integratie en Inburgering.

**Het Horizontaal Integratiebeleidsplan stelt het dichten van de herkomstkloof tussen de bevolking van Belgische en buitenlandse herkomst centraal. Daartoe zet de Vlaamse overheid onder meer in op empowerment van deze doelgroep, toegankelijkheid van diensten en voorzieningen, een behoeftedekkend aanbod Nederlands als tweede taal en een taalbeleid dat leerkansen biedt en drempels wegneemt. Het bevorderen van geletterdheidscompetenties bij deze doelgroep en het sensibiliseren over laaggeletterdheid bij deze doelgroep, komen dus ook de realisatie van de doelstellingen van het Horizontaal Integratiebeleid ten goede.

Week van de Geletterdheid i.s.m. Netwerk Basiseducatie en Linc vzw).

- 9.15. Stellen tweejaarlijks een Sensibiliseringsplan op.
- 9.16. Ondersteunen de partners van deze actie in het helder en toegankelijk maken van hun communicatie.

ACTIE 10: Inzetten op onderzoek

Departement Onderwijs en Vorming en Vocvo:

- 10.1. Informeren de partners van het plan en de brede samenleving over de resultaten van het internationaal vergelijkend onderzoek zoals PIAAC, PISA, PIRLS, TIMSS, ...

De Vlaamse overheid:

- 10.2. Neemt deel aan internationaal vergelijkend onderzoek zoals PIAAC, PISA, PIRLS, TIMSS, ...

Departement Onderwijs en Vorming:

- 10.3. Monitort het nieuwe financieringssysteem voor het volwassenenonderwijs.
- 10.4. Monitort het Strategisch Plan Geletterdheid: opvolgen van de streefcijfers die per strategische doelstelling zijn geformuleerd.

Coördinatie

Het Strategisch Plan Geletterdheid valt onder coördinatie van de Minister van Onderwijs en Vorming.

De aansturing gebeurt door de projectleider van het Plan, die aangesteld is bij het Vlaams Ondersteuningscentrum voor Volwassenenonderwijs (Vocvo).

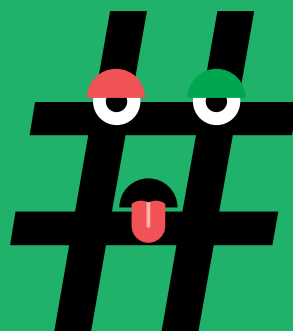
De stuurgroep van het Plan Geletterdheid bestaat uit leden die mee vorm gaven aan de inhoud van het Plan Geletterdheid. De verschillende beleidsdomeinen en organisaties uit het werkveld zijn er vertegenwoordigd. Ze sturen de planning en dragen het beleid uit.

Partners

We delen de overtuiging dat werken aan geletterdheid een gedeelde verantwoordelijkheid is en verder reikt dan onderwijs. Om de doelen te realiseren, werken verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse regering en organisaties uit het middenveld samen.

Meer informatie vind je op deze website:
www.onderwijs.vlaanderen.be/nl/geletterdheid

SPG

2017
2024